

Istiqaama Cimsuuf

Description

Torbaan darbee hiika istiqaama ilaalle turre. Yaadachisaaf istiqaama jechuun karaa qajeelaa fi haqaa Islaamaa irratti gadi dhaabbachuu fi itti fufuudha.

Gufuwwan Istiqaama

Istiqaaman dhaabbannaalama qaba. Dhaabbannaantokkoffaan As-sadaad (karaa qajeela irratti qajeela taâ€™uu, gadi dhaabbachuu). Dhaabbannaan lamaffaan immoo al-muqaaraba (karaa qajeelatti dhiyaachu). Namtichi dhaabbannaalamaan kanniin irraa gorraan ykn jallanaan, ni hoongaâ€™a. Dhaabbanna kanniin lamaan ibsuuf fakkeenya kana fudhachuu dandeenya. Akkuma fakkii armaan olii irratti mulâ€™atu, namni yommuu tuqaa barbaade waraanuf xiyya itti alaameefatu (darbatu) takkaa tuqaa boora barbaade san waraanu qaba (as-sadaad) takkaa immoo tuqaa sanatti dhiyaachu qaba (al-muqaaraba). Kana jechuun takkaa hojji hojjatu, dubbii dubbatu keessatti sirrii taâ€™uu (**Tuqaa alaamaa rukutu**). Takkaa immoo hojji hojjatu fi dubbii dubbatu keessatti sirrii (correct) taâ€™uuuf tattaaafachu (**tuqatti dhiyaachu**). Kanniin lamaan keessaa yoo baye daangaa darbee ykn kaayyoo ofitirraa gore jedhama.

Kanaafu, haqa irratti gadi dhaabbachuuuf takkaa tuqaa san dhahuu (as-sadaad) taâ€™uu takkaa immoo tuqaa sanatti dhiyaachu qabna. Eeti, karaa haqaa irratti gadi dhaabbachuuuf namni tokko takkamaan tuqaa barbaade san gahuu hin dandaâ€™u. Garuu sadarka sadarkanii fi adeemsaf carraaqqi guyya guyyaatin tuqaa san rukutu dandaâ€™a ykn itti dhiyaachu dandaâ€™a. Gufuwwan tuqaa san akka hin rukutne ykn itti hin dhiyaanne nu taasisan maal faâ€™aa? Muraasni isaanii:

1. Dogongoraâ€“ karaa qajeelaa irratti gadi dhaabbachuuuf yommuu taattafannu, tasa ni dogongora. Ergasii ijannoo fi kakaâ€™uumsi keenya ni laamsheya. Dhumarratti, inuma hojji san dhiisun xumurama. Akka fakkeenyatti, namni tokko salaata ni salaata. Tarii salaata kana keessatti dogongoru dandaâ€™a. Ulaagaalee fi harkaana salaataa keessa tokko dogongoraan hanqisuu dandaâ€™a. Namni tokko dhufe gorsuu dhiise isa arrabsuu dandaâ€™a. Yeroo kanatti namtichi gara salaata dhiisutti deema. Yoo akkana godhe dhaabbannaawan lamaan istiqaamaa irraa buâ€™ee jechuudha.

Jirenyaa keenya keessatti hanga feene taqwaa fi beekumsa haa qabannu guyyaa tokko ni dogongorra. Akkuma Ergamaan Rabbii (SAW) jedhan:

ÙƒÙ•Ù„Ù•Ù•Ø•ÙŽÙ†Ù•ÙŠ Ø¢Ø•ÙŽÙ ÙŽ Ø@ÙŽØ•Ù•ÙŽØ§Ø•Ù•Ø•Ù“ÙŽØ@ÙŽÙŠÙ•Ø±Ù•
Ø§Ù„Ù’Ø@ÙŽØ•Ù•ÙŽØ§Ø•Ù•ÙŠÙ†ÙŽ Ø§Ù„ØªÙ•ÙŽÙÙ•ÙŽØ§Ø•Ù•Ù†ÙŽ

â€œIlmaan Aadam hundii dogongortoota; dogongortoota keessaa isaan gaggaariin yeroo hundaa kanneen tawbataniidha.â€ (Sunan ibn Maajah)

Kanaafu, jirenyaa keenya keessatti keessumayyuu daandii haqa irra yommuu deemnu yoo dogongorre, rifachuun duubatti deebiâ€™u fi jallachuu osoo hin taâ€™in, gara Rabbii deebiâ€™u fi araarama kadhachuu adeemsa keenya itti fufu qabna. Namoonni wanta fedhan haa jedhanii isaaniif gurra kennuun ijjannoo keenya laamshessu hin qabnu. Fakkeenyaf, salaata keessatti yoo dogongorre, namni osoo nu arrabseyyu, salaata dhiisu osoo hin taâ€™in, dogongora san irraa baranne salaata keenya sirnaan salaatuf itti fufuudha.

Through try and error you become perfect

Carraaqqi fi dogongora keessa nama sirrii ykn gadi dhaabbatu taata.

â€œDogongorii yommuu uumamu garmalee nama dhukkubsa. Garuu walitti kuufamni dogongoraa waggoota boodaa muxannoo jedhama. Kuni immoo milkaaâ€™innatti kan nama geessudha.â€

2.Qoosa namootaa â€œ“seenaa Nabiyyoota (nageenya isaan irratti haa jiraatu) yoo ilaalle, ummata isaanititi Ergaa Rabbii itti geessuf yommuu deeman, ummanni isaanii itti qosu, itti baacu. Haaluma kanaan namni karaa haqaa hordofuu karaa adda addaatin qoosni,tuffii fi baacon namoota irraa isa ni dhaqqaba. Yeroo kanatti duubatti deebiâ€™u osoo hin taâ€™in, seenaa Nabiyyootaa ilaalun gara funduraatti tarkaanfachu barbaachisa. Fakkeenyaf Qureeshonni Ergamaa Rabbitiin (SAW) â€œRaagaa, walaleessaa, maraataa fi kkfâ€œjechaani turan. Haa taâ€™uu malee qoosni fi arrabni kuni hundii Ergamaa Rabbii (SAW) duubatti hin deebisne, ijjannoo isaa hin laamshessine. Hanga dhumaatti carraaqun tuqaa barbaadan rukutanii jiru. Kanaafu, namoonni yommuu nutti qoosan ykn arrabsan inuma miidhaa qaama nurraan gahan, duubatti deebiâ€™u hin qabnu. Karaan istiqamaa karaa hababoon afamee irra deeman osoo hin taâ€™in qoree fi gufuu baayâ€™ee akka qabu beeku qabna. Qoree fi gufuwwan kanniin yoo darbine, Jannata waadaa nu galamte In shaa Allah arganna.

3.Oftuulu fi of-dinqisiifachuu â€œ“ namni yommuu hojii gaarii tokko hojjatu of tuulu fi of dinqisiifannaan itti dhagahamu dandaâ€™a. Kuni immoo istiqamaa faallessa. Osoo hin beekin mucucaate kufa. Ergamaan Rabbii (SAW) ni jedhan:

â€œâ€œØ£ÙŽÙ†Ù•ÙŽ Ø±ÙŽØ¬Ù•Ù„Ø§Ù„Ù•ÙŽØ§Ù„Ù•ÙŽÙ†Ù•Ù„Ø§ÙŽÙŠØ•Ù•Ù•Ø±Ù•
Ø§Ù„Ù•Ù•ÙŽÙ†Ù•Ù„Ù•Ù•Ù•Ø•Ø§ÙŽÙ†Ù•Ù•ÙŽØ¥Ù•Ù†Ù•ÙŽ Ø§Ù„Ù„Ù•ÙŽÙ†ÙŽ ØªÙŽØ•ÙŽØ§Ù„ÙŽÙ‰
Ù•ÙŽØ§Ù„ÙŽÙÙ•ÙŽÙ†ÙØ•ÙŽØ§Ø§Ù„Ù•ÙŽØ•Ù•ÙŠÙŠØ•ÙŽØ£ÙŽÙ„Ù•ÙŽÙ‰ Ø•ÙŽÙ„ÙŽÙ‰Ù•ÙŽ
Ø£ÙŽÙ†ÙØ•Ù„Ø§ÙŽ Ø£ÙŽØ•Ù•Ù•Ø±ÙŽÙ„Ù•Ù•Ù•Ø•Ø§ÙŽÙ†Ù•Ù•ÙŽØ¥Ù•Ù†Ù•Ù•ÙŠÙ„ÙŽØ•ÙØ•ÙŽÙ„ÙŽÙ‰Ù•ÙŽ
ÙŽØ±Ù•ØªÙ•Ù„Ù•Ù•Ù•Ø•Ø§ÙŽÙ†Ù•Ù•ÙŽØ£ÙŽØ•Ø•ÙŽØ•ÙØ•ÙŽÙ„ÙŽÙƒÙŽ â€œâ€œ

Namtichi tokko nama [lubbuu ofii irratti daangaa darbee] tokkoonakkana jedhe, â€¢ Rabbiin kakadhe, ebaluuf Rabbiin hin araaramu. â€¢ Ergasii Rabbiinakkana jedhen: â€¢ Eebaluuf akka hin araaramne eenyutu Naan kakataa? Dhugumatti eebaluuf araarame, hojii kee immoo balleesse. â€¢ ([Sahih Muslim](#))

Kanaafu, hojii ofitiin of dinqisiifachuu fi namoota tuffachuun istiqamaa irraa akka mucucaatan nama taasisa. Hojii gaarii nama jalaa balleessa. Yeroo hundaa hojiin keenya xiqqaa akka taâ€™ee fi ibidda irraa akka nu hin baraarre yaadun, rahmata Rabbii kajeelu qabna, ofi gadi qabuu qabna. Sababa of-tuuluu fi of dinqisiifachuutin hojii keenya akka nu jalaa hin banne sodaachun of gadi qabuuf tattaafachu qabna. Hojii gaariin of dhaadachuu hin qabnu.

4.Dhiibbaa maatii, hiriyyoota, midiyyaa fi naannoo â€“ daandii istiqamaa irra deemuf yommuu tattaafannu, maatiin, hiriyyoonni, midiyyaa, naannoo fi kkf dhiibbaa guddaa nutti fidu. Dhiibban isaanii kuni negaativii (miidhaa kan qabu) ykn posootivi (buâ€™a-qabeessa) taâ€™uu dandaâ€™a. Maatiin keenya amantii kan hin jabeessinee fi daandii irra kan jallatan yoo taâ€™an, nutis akka isaanii taâ€™uuun of balleessu hin qabnu.

Akkasuma hiriyyaan jaalalle godhanne daandii istiqamaa irraa nu jallisuu dandaâ€™a. Namni sababa hiriyyaatin jallate Guyyaa Qiyaamaaakkana jedha:

â€¢**Yaa badii kiyya! odoo ebaluun jaalalle onnee taasifachuu baadhee maal qabaa!** Dhugumatti Gors (Qurâ€™aanni) erga natti dhufee booda irraa na jallisee jira; sheyxannis namaaf salphisaa taâ€™eeraâ€¢ Suuratul Furqaan(25):28-29

Lubbuu teenya fi maatii keenya ibidda irraa akka tiiksun, Rabbiin itti ajaja:

يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِمْنَوْا فَوْ أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
 وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ
 وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمِرُونَ

â€¢**Yaa warra amantan!** Lubbuu keessanii fi maatiwwan keessan ibidda qoraan ishii namootaa fi dhagaa heddu taâ€™e irraa eegaa. Ishee irra malaaykota gara jabeeyyi, ciccimoo taâ€™antu jiru. Waan Rabbiin isaan ajaje hin faallessan; waan ajajamaniis ni hojjatu. â€¢ Suuratu At-Tahriim 66:6

Wanta itti ajajamne hojjachuu fi wanta irraa dhowwamne dhiisun mataa keenya ibidda irraa fageessu dandeenyaa. Akkasumas, maatii keenya wanta Rabbiin itti ajaje akka hojjatan itti ajajuu fi wanta Rabbiin (Subhaanahu wa taâ€™aala) irraa dhowwee akka dhiisan gorsuun isaan ibidda irraa rahmata Rabbiin eegu dandeenyaa.

Karaa Istiqaama itti jabeessan

1.Qurâ€™aana barachuu, qoâ€™achuu fi hojii irra oolchâ€“ Qurâ€™aana barachuun, qoâ€™achuu fi hojii irra oolchuf tattaafachuun utubaa istiqaamaa (gadi dhaabbanna) cimsa. Namni akkuma Qurâ€™aanatti dhiyaatun istiqaama isaa jabaataa adeema. Afaan Oromootin hiikni Qurâ€™aana hojjatame xiqqaa haa taâ€™uu malee, hanga dandaâ€™ameen hayyooni hojjataa jiru. Akka fakkeenyatti Dr.Muhammad Rashaad Abdulle (Rabbiin rahmata isaa haa godhu) tafsiira Qurâ€™aana afaan Oromootin qopheessun ummataaf dhiyeesse jira. namni kana dubbisuun itti fayyadamu dandaâ€™a. Takkaa online nuuralhudaa.com/tafsiir dubbisuun dandaâ€™a takkaa immoo kitaabicha bituu dandaâ€™a. Guyyaa guyyaan saâ€™aati tokko yoo murteessineef jirenyaa keenya jijjiramuuk akka dandaâ€™u hin shakkinaa. Atummaan guyyaa guyyaan saâ€™aati tokko murteessun dubbisi.

2.Gabaabbinna jirenya tanaati fi haala jirenya Aakhira yaadachuâ€“ Gabaabbinna jirenya tanaati fi haala jirenya Aakhira kan beeknu Qurâ€™aana yoo qoâ€™annedha. Yommuu hadhaan sabrii daandii haqaa hordofuu sitti dhagahamu, duâ€™a yaadadhu. Jirenyi tee baayâ€™ee xiqqoo fi gabaabdu akka taate beeki. Yoo istiqaama irratti duute, jirenyi Aakhira jirenya qananii fi zalaalamii akka taate yaadadhu.

Yeroo hundaa kaatimaa keetif sodaachun of sakkataâ€™i. Akkuma Umar ibn al-Khaxxaab (RA) jedhe: Herreegamuun duratti of herreegaa; madaallamuun duratti of madaalaa.â€“ Baditti yoo dabarte dafii gara tawbaa fi araarama Rabbii fiig. Hojii dirqama kan akka salaataa yoo dhiiste dafii jalqabi, duuti yoom akka sitti dhuftu waan hin beeknef.

3.Hidda onnee jalaa Rabbitti warwachuu â€“ yeroo hundaa Rabbiin irraa araaramaa fi qajeelinna hidda onnee jalaa itti warwaachun istiqaamaa irratti akka cimaniif nama gargaara. Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) ni jedha:

﴿ وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرَضُهَا
السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتُ لِلْمُتَّقِينَ ﴾

â€œGara araarama Goftaa keessan irraa taâ€™ee fi gara Jannata warra Rabbiin sodaataniif qophoofta kan balâ€™inni ishee akka samii fi dachii taatetti ariifadhaaâ€“ Suura Ali-Imraan(3):133

Namni tokko gara araarama Rabbitti kan fiigu, gara Isaatti deebiâ€™uu fi araarama Isa kadhachuuni. Akkasumas gara Jannataa kan fiigu hojii gaggaarii hojjachuu fi hojii badaa irraa dheessuni. Kuni hundi istiqaama irratti isa jabeessa.

4.obsa qabaachuâ€“ hadhaa obsaa yoo liqimsan miâ€™atti jijjirama. Namni obsaan daandii istiqaama irra yoo deeme jirenya tanatti tasgabbii fi haala gaariin jiraata. Jirenyaa dhuftutti immoo qubannaan isaa jannata. Hiika Qurâ€™aana kana keessatti Rabbiin (Azza wa jalla) akkana jedha:

â€œAmmas isaan fuula Gooftaa isaanii barbaacha obsan, kan salaatas dhaabanii, waan Nuti isaaniif kennine irraa dhoksanii fi mulâ€™isanii arjooman, kan waan gadhee waan gaariin deebisanii dha. Warri suni gandi boodaa isaaniif taâ€™aa dha. Isheen Jannata qubsumaa kan isaan seenaniidha; Abbootii isaanii, niitiwwan isaanii, ilmaan isaanii irraas namni gaarii hojjate (ishee ni seena). Malaaykonnis balbala hundaan isaanitti seenu. â€œWaan obsitaniif nageenyi isin irratti haa jiraatu; gandi boodaa waa tole!â€ (jedhu)â€ Suuratu Ar-Raâ€™ad 13:22-24

Kunoo buâ€™aan obsaa akkana! Hadhaan obsaa miâ€™aa addaan hin cinnetti nama geessa. Rabbiin Istiqaamaa nuuf haa kenu.

Kitaaba wabii

[Commentary on the Forty Hadith of An-Nawawi jildii 2 fuula 690-694](#)

Date Created

May 6, 2017

Author

admin